

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön peltoalan perusteella suoritettava vientikustannusmaksu. Lain tavoitteena on vähentää maataloustuotteiden viennistä aiheutuvia kustannuksia.

Peltoalan perusteella vientikustannusmaksua joutuisi maksamaan jokainen luonnollinen henkilö ja oikeushenkilö, jolla on hallinnassaan peltoa. Maksun perusteena olisi 30 päivänä kesäkuuta 1991 hallinnassa oleva peltoala. Maksun suuruus olisi 1 000 markkaa, oikeushenkilöltä kuitenkin 2 000 markkaa, maksuvelvollisuuden perusteena olevaa peltohehtaaria kohti.

Vientikustannusmaksua ei perittäisi, jos maksuvelvollinen kesannoit peltoa määrän, joka on 15 prosenttia maksun perusteena olevasta peltoalasta. Oikeushenkilön olisi maksusta vapautuakseen kesannoitava 30 prosenttia peltoalasta. Maksua ei perittäisi myöskään silloin, jos maksuvelvollisuuden perusteena olevasta peltoalasta vähintään 90 prosenttia on nurme-
na tai tämä ala on alle kolme hehtaaria.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1991 alusta. Esitys liittyy vuoden 1991 tulo- ja menoarvioesitykseen ja se tulisi käsitellä tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Viljan tuotanto- ja markkinatilanne

Vuosina 1985—1989 leipä- ja rehuviljaa on tuotettu yhteensä 2 200—3 800 miljoonaa kiloa vuodessa. Vuoden 1990 viljasato on viimeisten arvioiden mukaan yli 4 000 miljoonaa kiloa. Rehuviljaa on viety vuosina 1984—1987 250—710 miljoonaa kiloa vuosittain. Satovuoden 1987 sadosta ei viety rehuviljaa. Vuoden 1989 rehu- ja leipäviljan vientimäärä oli 310 miljoonaa kiloa. Kuluvana vuonna se on lähes 500 miljoonaa kiloa. Vuoden 1990 sadon vientitarpeeksi on arvioitu yli 1 000 miljoonaa kiloa, josta vuonna 1991 on tarkoitettu viedä noin 900 miljoonaa kiloa.

Vaikka viljelyssä oleva kokonaispelto-ala on supistunut, rehuvilja-ala on kuitenkin pysynyt

lähes ennallaan pellon muun käytön vähentyessä. Viljojen hehtaarisatojen ennustetaan edelleen nousevan, minkä vuoksi saman viljamäärän tuottamiseen arvioidaan tarvittavan vuonna 1992 75 000 hehtaaria vähemmän peltoa kuin vuonna 1986.

Kotieläintuotannon vähentämisestä aiheutuva rehuviljan kulutuksen väheneminen lisää viljan vientitarvetta. Ylituotannon kasvava supistamistarve edellyttää uusia toimenpiteitä tuotannossa olevan peltoalan vähentämiseksi. Ilman valtion toimenpiteitä kesantoalan arvioidaan olevan 40 000—60 000 hehtaaria. Muihin maankäyttömuotoihin arvioidaan siirtyvän peltoa vuosittain noin 25 000 hehtaaria. Ilman viljantuotantoa rajoittavia toimenpiteitä viljaylijäämän arvioidaan olevan keskimääräisten satojen mukaan laskettuna noin 1 000 miljoonaa kiloa vuonna 1992.

1.2. Peltoalaan kohdistuvia toimenpiteitä

Voimassa olevan maataloustulolain (736/89) mukaan valtio vastaa vuonna 1990 viljan vientikustannuksista 90-prosenttisesti 510 miljoonaa kiloon saakka ja 50-prosenttisesti 715 miljoonaa kiloon asti. Vuonna 1994 määrät ovat vastaavasti 415 miljoonaa kiloa ja 615 miljoonaa kiloa. Maatalouden osuus maataloustuotteiden vientikustannuksista peritään erilaisina veroina ja maksuina. Käytössä olevista veroista ja maksuista vain lannoitevero kohdistuu kasvinviljelyyn. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi viljan vientikustannusmaksusta, jonka mukaan kauppaan tulevasta rehuviljasta perittäisiin vientikustannusmaksuna 10 penniä kilolta ja leipäviljasta 20 penniä kilolta.

Viljelyssä olevaa peltoalaa on parinkymmenen viime vuoden aikana supistettu useilla eri toimenpiteillä. Metsitystä on pyritty elvyttämään maksamalla metsityspalkkiota. Metsätalouteen suuntautuvat tilat saavat sopimuksen perusteella korvausta tuotantosuunnan muutoksesta ja korotetun metsityspalkkion.

Peltoa on poistettu tuotannosta määräajaksi vapaaehtoisin sopimuksin ja kesannoimispalkkioin. Pellonvaraussopimuksia, joita tehtiin yli 200 000 hehtaaria vuosina 1969—74, ei enää ole voimassa. Suurin osa tästä peltoalasta on jäänyt pysyvästi pois maataloustuotannosta. Vuodesta 1977 lähtien solmittuja maataloustuotannon vähentämissopimuksia on voimassa yhteensä noin 25 000 hehtaaria. Vuoden 1986 elokuussa voimaan tulleen luopumiseläkelain muutoksen mukaisia kuuden vuoden viljelemättömyyssitoumuksia oli vuonna 1989 voimassa 73 000 hehtaaria.

Kesannoimissopimuksia tehtiin valtioneuvoston päätösten nojalla vuosina 1977—1980 ja maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) nojalla vuodesta 1984 vuoteen 1989 asti ja vuonna 1990 maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain (1261/89) perusteella. Vuonna 1989 sopimusten piiriin tuli 189 000 hehtaaria peltoa, mutta vuonna 1990 sopimusala laski 175 000 hehtaariin. Ilman sopimuksia kesantona hoidettu pelto on vuonna 1990 noin 15 000 hehtaaria.

Seuraavassa on tilastotietoja koko kesantotalasta ja erikseen palkkioon perustuvasta kesantotalasta sekä maksetuista korvauksista.

	Koko kesantotala 1 000 ha	Palkkio-kesantotala 1 000 ha	Maksetut korvaukset milj. mk
1977	90.5	30.3	15.0
1978	100.8	38.2	23.0
1979	87.5	33.1	20.6
1980	102.3	43.0	31.1
1981	67.5		
1982	77.2		
1983	52.4		
1984	62.9	25.1	28.0
1985	69.7	23.5	26.3
1986	103.7	59.7	82.1
1987	118.1	68.6	115.5
1988	153.9	117.4	214.2
1989	211.3	189.1	384.7
1990	191.9	175.0	352.9

Kesannoitissopimuksen ehtojen mukaan viljelijän on pitänyt kesannoida valtioneuvoston edellyttämä vähimmäisala tai vähimmäisosuus peltoalasta. Vuonna 1990 kesannoimispalkkio porrastettiin alueellisesti lähinnä keskisatojen perusteella 1 200 markasta 2 700 markkaan.

2. Esitys ja sen tavoitteet

Viljelyksessä olevan peltoalan ja vientikustannusten supistamiseksi ehdotetaan säädettäväksi laki peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta. Esityksen mukaan viljelijän haltijalle määrättäisiin vientikustannusmaksu, josta hän vapautuisi kesannoimalla vähintään 15 prosenttia pellostaan. Oikeushenkilön pitäisi kuitenkin kesannoida vähintään 30 prosenttia pellostaan. Maksun suuruus olisi 1 000 markkaa hehtaarilta luonnollisilla henkilöillä ja 2 000 markkaa hehtaarilta oikeushenkilöillä. Tavoitteena on, että viljelijät kesannoisivat vähintään maksusta vapautumiseksi vaadittavan määrän peltoa sen sijaan, että he viljelijivät koko peltoalaa ja maksaisivat vientikustannusmaksua. Kokonaiskesantotalan tulisi olla vähintään 350 000 hehtaaria.

Vientikustannusmaksun piiriin tulevien tilojen määrän vähentämiseksi alle kolmen hehtaarin viljelmät ehdotetaan jätettäväksi vientikustannusmaksun ulkopuolelle. Oheisessa asetelmassa on esitetty maatilojen jakauma viljelijän hallinnassa olevan peltoalan mukaan vuonna 1988 maatilarekisterin mukaan.

Hallinnassa oleva peltoala ha	Maatiloja kpl	Hallinnassa oleva peltoala ha	Keskim. peltoala/tila ha
3— 4.99	23 594	92 980	3.94
5— 9.99	49 462	361 291	7.30
10—14.99	30 466	374 968	12.31
15—19.99	19 729	341 600	17.31
20—49.99	31 609	911 632	28.84
50—	3 858	275 725	71.47
Yhteensä	158 718	2 358 196	14.86
1—1.99	16 362	23 285	1.42
2—2.99	13 969	34 025	2.44
Yhteensä	189 049	2 415 505	12.77

Hallinnassa oleva peltoala ha	Osuus tilamäärästä %	Osuus yli 3 ha:n tilojen peltoalasta %		Vuokrapellon ¹⁾ osuus hallinnassa olevasta peltoalasta ha %	
		%	%	ha	%
3— 4.99	14.9	3.9	1 780	1.9	
5— 9.99	31.3	15.3	12 734	3.5	
10—14.99	19.2	15.9	23 864	6.4	
15—19.99	12.4	14.5	30 863	9.0	
20—49.99	19.9	38.7	130 255	14.3	
50—	2.4	11.7	62 242	22.6	
Yhteensä	100.0	100.0	261 738	11.1	
1—1.99 ²⁾	8.7	1.0	46	0.0	
2—2.99 ²⁾	8.0	1.4	390	0.1	
Yhteensä			262 175	10.9	

¹⁾ Poisluettuna yhden kasvukauden vuokraukset.

²⁾ Osuuksia laskettaessa kokonaismäärissä mukana yli yhden peltohehtaarin tilat.

Kolmen hehtaarin peltoalarajan alapuolelle jää lähes 17 prosenttia maatilarekisterissä olevista yli yhden peltohehtaarin tiloista, mutta vain 2.4 prosenttia peltoalasta.

Ehdotetusta laista aiheutuva kesannointitarve saattaisi vaikeuttaa huomattavasti kotieläinten ruokinnan järjestämistä sellaisilla nautakarjatiljoilla, joilla lähes koko peltoala käytetään nurmirehun tuottamiseen. Tästä syystä tilat, joilla vähintään 90 prosenttia peltoalasta on nurmena, ehdotetaan vapautettavaksi vientikustannusmaksusta. Näiden tilojen lukumäärä ja peltoala on nykyisin vähäinen. Osalla tiloista lisättäisiin kuitenkin nurmialaa mainittuun rajaan asti.

Maksuvelvoitteen takia kesannoitavaksi peltoalaksi arvioidaan tulevan esityksen mukaisin perustein noin 300 000 hehtaaria. Kokonaiskesantoala arvioidaan tätä suuremmaksi, koska osa viljelijöistä todennäköisesti kesannoit enemmän kuin 15 prosenttia peltoalastaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Yleistä.* Lain tarkoituksena on vähentää maataloustuotteiden viennistä aiheutuvia kustannuksia supistamalla viljelyksessä olevaa peltoalaa. Säädettyä ehdotettu vientikustannusmaksulaki koskisi eräin poikkeuksin kaikkea viljelyksessä olevaa peltoa. Viljelijä voisi vapautua maksusta laissa mainitun vähimmäisalan kesannoimalla. Ehdotuksen mukaan maksua kannettaisiin vuodelta 1991.

Peltoalan perusteella suoritettavan vientikustannusmaksun tuotto katsottaisiin osaksi maa-

taloustulolaisissa tarkoitettua osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista. Maksua ei pidetä sellaisena maatalouden kustannuksena, joka olisi otettava huomioon maataloustuloneuvotteluja varten laadittavassa kustannuslaskelmassa.

2 §. *Maksuvelvollisuus.* Pykälän 1 momentin mukaan maksuvelvollisuus määräytyy pellon hallinnan perusteella. Maksuvelvollinen olisi jokainen, jolla viljelmän omistajana, vuokrasopimuksen tai viljelmän muun käyttöoikeuden nojalla on hallinnassaan peltoa. Maksu olisi viljelmäkohtainen.

Maksuvelvollisuus koskisi sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä. Jos kysymyksessä olisivat puoliset tai muut sellaiset henkilöt, jotka yhteisesti hallitsevat viljelmää, nämä olisivat yhteisvastuullisesti vastuussa maksun suorittamisesta. Luonnollisena henkilönä pidettäisiin myös kuolinpesää ja maatalousyhtymää. Oikeushenkilöllä tarkoitettaisiin laissa avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä, osakeyhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä, säätiötä, kuntaa, kuntainliittoa, seurakuntaa ja seurakuntayhtymää. Valtiota maksuvelvollisuus ei koskisi. Valtion tilojen osalta kesantoalan lisääminen on tarkoitus hoitaa erikseen annettavilla ohjeilla.

3 §. *Viljelmän määritelmä.* Maksuvelvollisuus olisi viljelmäkohtainen. Henkilö, jolla on hallinnassaan useampi kuin yksi tässä laissa tarkoitettu viljelmä tai joka on osallisena useamman kuin yhden viljelmän hallintaan, tulisi siten maksuvelvolliseksi erikseen jokaisen viljelmän osalta.

Pykälän mukaan viljelmällä tarkoitetaan laissa yhden tai useamman tilan, tilanosan tai alueen muodostamaa peltoa käsittävää maataloudellista yksikköä, jota viljellään ja hallitaan yhtenä kokonaisuutena. Viljelmä voi olla paitsi talouskeskuksen käsittävä maatila myös rakentamaton pelkän peltoalueen käsittävä maataloudellinen yksikkö.

Viljelmästä antaisi tarkemmat määräykset lain 22 §:n nojalla maatilahallitus. Tällöin on tarkoitus määritellä muun muassa, kuinka kaukana talouskeskuksesta tai toisistaan olevat peltoalueet katsottaisiin samaan viljelmään kuuluviksi. Pääsääntöisesti viljelmään katsottaisiin kuuluvan vain samalle omistajalle tai haltijalle kuuluvat pellot. Kuitenkin samasta talouskeskuksesta tai sen puuttuessa muutoin selvästi yhteisesti esimerkiksi vanhempien ja lasten kesken hoidettavat eri henkilöiden peltoalueet on tarkoitus katsoa samaksi viljelmäksi. Tarkoitus on yleensäkin noudattaa samanlaisia periaatteita kuin maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettun viljelmän suhteen.

4 §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Pykälässä säädettäisiin niistä tapauksista, joihin lakia ei sovellettaisi. Soveltamisalan ulkopuolelle on tarpeen hallinnollisista syistä jättää sellaiset viljelmit, joilla ei niiden viljelyala huomioon ottaen ole lain tavoitteiden kannalta käytännön merkitystä. Järjestelmän ulkopuolelle ehdotetaan jätettäväksi viljelmit, joilla on peltoa alle

kolme hehtaaria. Lakia ei sovellettaisi myöskään sellaiseen viljelmään, jonka pellot ovat valtion ja viljelijän välisen muun sopimuksen kuin kesannoimissopimuksen taikka viljelijän antaman luopumiseläkelain mukaisen sitoumuksen perusteella viljelemättä vuonna 1991. Soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät myös ne viljelmit, joista on voimassa maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain 12 §:ssä tarkoitettu sopimus luonnonmukaisen tuotannon harjoittamisesta.

5 §. *Maksuvelvollisuuden perusteena oleva pelto.* Pykälässä on määritelty se viljelmän peltoala, jonka perusteella maksu määrätään. Tällaisena peltona pidetään viljelmään 30 päivänä kesäkuuta 1991 kuuluvaa metsittämätöntä peltoa. Pellon määrää laskettaessa kokonaispeltoalasta vähennetään vuodesta 1989 alkaen viljelemättömänä olleet pellot, joita ei viljellä myöskään vuonna 1991, jotta niitä ei otettaisi uudelleen viljelyyn. Lisäksi ehdotetaan, että hedelmän- tai marjanviljelyssä taikka taimitarhatuotannossa olevaa aluetta ei oteta peltoalaa laskettaessa huomioon.

6 §. *Maksun suuruus.* Ehdotuksen mukaan luonnollisen henkilön osalta vientikustannusmaksun suuruus olisi 1 000 markkaa ja oikeushenkilön osalta 2 000 markkaa viljelmän 5 §:n mukaan laskettua peltohehtaaria kohti. Maksu määrättäisiin hehtaarin täyden kymmenesosan tarkkuudella.

7 §. *Maksusta vapautuminen.* Pykälässä on säädetty vientikustannusmaksusta vapautumisesta. Maksusta vapautuu, jos kesannoi vuonna 1991 koko kasvukauden ajan peltoa määrän, joka on vähintään 15 prosenttia 5 §:n mukaan laskettavasta peltoalasta. Oikeushenkilön on kesannoitava 30 prosenttia sanotusta peltoalasta.

Kesannoinnin on kohdistuttava 5 §:n mukaan määräytyvään maksuvelvollisuuden perusteena olevaan peltoalaan. Kesannoitavan pellon tulee 2 momentin mukaan olla vuonna 1990 viljeltyä tai kesantona hoidettua. Jollei viljelmään kuulu riittävästi edellä mainittua kesannoitavaksi ensisijaisesti hyväksyttävää peltoa, olisi maksuvelvollisen kesannoitava muuta hallinnassaan olevaa peltoa. Tämä koskisi lähinnä tapauksia, joissa maataloustuotannon vähentämissopimuksen tehnyt viljelijä aloittaa tuotannon uudelleen sopimuksen päätyttyä tai tapauksia, joissa viljelijä ostaa tilan, jota ei ole edellisenä vuonna viljelty.

Kesannoiduksi katsotaan aina pelto, josta maksetaan maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain mukaan palkkiota. Ehdon täyttää myös muu vuonna 1990 viljelyksessä tai kesantona ollut pelto, jolta ei korjata satoa vuonna 1991. Kesannoitavaan peltoalueeseen sisältyviä sarkaojia ei vähennetä alasta, vaan ne täyttävät myös kesannointiehtoa.

Jos viljelijä on edellä mainitun lain mukaisesti metsittänyt peltoa vuonna 1990 tai 30 päivään kesäkuuta mennessä vuonna 1991, nämä pellot rinnastetaan kesannointiin. Mainitun lain mukaan metsitetyn pellon on pitänyt olla metsitystä edeltäneenä vuonna viljelyksessä. Jos metsitettyä alaa ei ole koko vaadittavaa määrää, on loppuosaa vastaava määrä kesannoitava. Metsitetty peltoalue ei siten kuulu 5 §:n mukaiseen maksuvelvollisuuden alaiseen peltoalaan, mutta sillä voidaan täyttää kesannointiehtoa.

Maksuvelvollisuudesta vapautuisi myös, jos maksuvelvollisuuden perusteena olevasta peltoalasta vuoden 1991 kasvukautena vähintään 90 prosenttia on nurmena tai jos maksuvelvollisuuden perusteena oleva peltoala on alle 3 hehtaaria.

8 §. *Poikkeus.* Edellä 6 ja 7 §:ssä on oikeushenkilölle ehdotettu säädettäväksi korkeampi maksu ja suurempi kesannointiedellytys kuin luonnolliselle henkilölle. Pykälässä säädettäisiin, että maatilahallitus voisi päättää, että eräissä tapauksissa oikeushenkilöiden maksuvelvoitetta ja kesannoitavaksi säädettyä prosenttiosuutta alennetaan. Tämä olisi perusteltua silloin, kun kysymys on viljelijöiden muodostamasta avoimesta yhtiöstä, kommandiittiyhtiöstä, osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta, taikka kun kysymys on yleishyödyllistä toimintaa harjoittavasta säätiöstä tai laitoksesta.

9 §. *Vientikustannusmaksun määrääminen.* Vientikustannusmaksun määräämisestä, maksuunpanosta ja kannosta huolehtisi kunnan maatalouslautakunta. Jollei kunnassa ole maatalousviranomaisen sovelletaan tällöin, mitä maatalouslautakunnasta on säädetty. Lisäksi pykälässä ehdotetaan, että maaseutupiiri voisi kohtuussyistä alentaa tai olla perimättä maksua, jos kesannointi on ilmeisen erehdyksen johdosta toteutettu liian pienenä alana.

10 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä on säännökset maksuvelvollisen ilmoitusvelvollisuudesta. Niiden mukaan maksuvelvollisen olisi tehtävä kunnan maatalouslautakunnalle il-

moitus, josta käy selville viljelmään kuuluvat 5 §:ssä tarkoitettut alat ja muut maksun määräämiseksi tarvittavat tiedot. Mikäli maksuvelvollinen haluaa vapautua maksun suorittamisesta, tulee hänen lisäksi ilmoittaa vuonna 1991 kesannoitavaksi suunniteltu peltoala ja sen sijainti ja muut maksusta vapautumiseksi tarvittavat tiedot. Ilmoitus on tehtävä maatilahallituksen määräämään ajankohtaan mennessä. Maatilahallituksen asiaa koskeva päätös on julkaistava Suomen säädöskokoelmassa. Tarkoituksena on, että ilmoitus tulee tehdä alkukesästä.

Tarkoituksena on, että ilmoituksen perusteella asianmukaisesti kesannoidusta peltoalasta maksetaan viljelijälle palkkiota sen mukaan kuin valtioneuvosto maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain perusteella päättää. Valtioneuvosto päättäisi myös kesantopellon käyttämisestä ja muista kesannoimisen ehtoista. Ilmoitus toimisi samalla palkkiohakemuksena. Samaan ilmoitukseen on tarkoitus yhdistää myös peltoalaperusteisen tuen ja pinta-alalisän hakeminen.

11 §. *Ilmoituksen tarkastaminen.* Pykälässä säädettäisiin maatalouslautakunnan velvollisuudesta tarkastaa, ovatko maksuvelvolliset täyttäneet ilmoitusvelvollisuutensa. Maatalouslautakunnan tulisi tarkastaa kesannoitavia aloja myös paikan päällä, jos se lain noudattamisen valvomiseksi on tarpeellista. Maksuvelvollisuus tai maksusta vapautuminen selvitetään ilmoitusten perusteella. Tarkoituksena on, että ilmoitukset tarkastetaan mahdollisimman pian niiden jättämisen jälkeen ja tarkastukset viljelmillä suoritettaisiin kesän aikana viimeistään kesannointivuoden syksyllä.

12 §. *Maksun määrääminen arvion mukaan.* Jos ilmoitusta ei kehotuksesta huolimatta anneta, on maksu määrättävä arvion mukaan, jollei maksuvelvollinen ole 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla vapautunut maksun suorittamisesta.

13 §. *Vientikustannusmaksun korottaminen.* Pykälän mukaan vientikustannusmaksua korotettaisiin 50 prosentilla, jos ilmoitusvelvollisuus laiminlyödään tai jos ilmoitus annetaan puutteellisenä. Maksua ja sen korotusta ei kuitenkaan määrättäisi, jos on olemassa 7 §:ssä tarkoitettut perusteet maksusta vapautumiselle. Vientikustannusmaksua olisi korotettava uudelleen enintään kaksinkertaiseksi, jollei maksuvelvollinen kehotuksesta huolimatta ja ilman hyväksyttävää estettä anna sanottua ilmoitusta tai antaa sen puutteellisenä. Samoin on mene-

teltävä, jos maksuvelvollinen on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antanut olenaisesti väärän ilmoituksen.

14 §. *Maksulippu.* Pykälässä säädetään maksulipun kirjoittamisesta ja maksuunpanopäätöksen ja maksulipun tiedoksiannosta.

15 §. *Vientikustannusmaksun suorittamisen laiminlyönti.* Suorittamatta jääneeseen maksuun sovellettaisiin, mitä veronmaksun laiminlyönnistä on säädetty. Maksun perimiseen sovellettaisiin, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa on säädetty.

16 §. *Maksulykkäys.* Pykälän mukaan maatilahallitus voisi erittäin painavista syistä myöntää lykkäystä maksun suorittamisesta.

17 §. *Muutoksenhaku.* Maatalouslautakunnan päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla maaseutupiiriin ja maaseutupiirin päätöksestä maatilahallitukseen. Maatilahallituksen päätöksestä saisi valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain mukaan valituksella on pääsääntöisesti täytäntöönpanoa siirtävä vaikutus. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että maksu on suoritettava valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

18 §. *Valvonta.* Pykälässä säädettäisiin valvontaa suorittavista viranomaisista. Valvontaviranomaisilla olisi oikeus tarkastaa viljelmiä ja niiden peltoja. Pykälässä säädettäisiin lisäksi tietojenantovelvollisuudesta. Maksuvelvollisen olisi annettava valvontaviranomaisille tarpeelliset tiedot. Myös muiden kuin maksuvelvollisten olisi annettava tietoja, jotka ilmenevät heidän hallussaan olevista asiakirjoista. Tietojenantovelvollisuus ei kuitenkaan liike- ja ammattisalaisuutta lukuun ottamatta koskisi seikkaa, jossa on oikeus kieltäytyä todistamasta.

19 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälässä säädetään salassapitovelvollisuudesta. Tämän lain mukaista valvontaa suorittava, joka lain täytäntöönpanon yhteydessä saa tietoja yksityisen taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta, ei saa paljastaa tietoja ilman asianomaisen suostumusta. Salassapitovelvollisuus ei estäisi tietojen antamista niiden saantiin oikeutetulle viranomaiselle eikä myöskään rikosten selvittämisen ja muutoksenhaun tutkimisen yhteydessä.

20 §. *Virka-apu.* Pykälässä säädetään virkaavun antamisesta.

21 §. *Maksuvelvollisuuden kiertäminen.* Maksun suorittamisesta voitaisiin yrittää vapautua esimerkiksi viljelmän hallintasuhteita järjestelemällä. Tällaisten tapausten varalta pykälässä annettaisiin täytäntöönpanoviranomaisille velvollisuus menetellä asian varsinaisen luonteen ja tarkoituksen mukaisesti.

22 §. *Leimaverovapaus.* Pykälässä säädetään maksupäätösten leimaverovapaudesta.

23 §. *Tarkeimmat säännökset ja määräykset.* Tarkeimmat säännökset lain täytäntöönpanosta annettaisiin asetuksella. Viljelmäkäsittelyn yksityiskohtainen määrittely tapausten suuren lukumäärästä ja niiden erilaisuudesta johtuen ei ole perusteltua yleisillä lain- tai asetussentasoilla normeilla. Tästä syystä ehdotetaan, että maatilahallitus antaisi lakia tarkemmat määräykset siitä, mitä viljelmällä tarkoitetaan. Maatilahallitus antaisi myös tarkemmat määräykset kesannoimisesta. Ehdotetun lain ja maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain mukaiseen kesannointiin on tarkoitus soveltaa samanlaisia ehtoja.

Pykälän mukaan maatilahallitus antaisi myös tarkemmat määräykset vientikustannusmaksun määrittämisestä, maksuunpanosta ja kannosta. Nämä olisivat lain toimeenpanon kannalta tarpeellisia menettelyllisiä määräyksiä.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1991 alusta ja olemaan voimassa vuoden 1991 loppuun.

3. Lain säätämjärjestys

Peltoalan perusteella suoritettava vientikustannusmaksu on veronluonteinen maksu. Laki olisi säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:ssä tarkoitettussa enintään yhdeltä vuodelta kannettavaa veroa koskevassa säätämjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

peltoalan perusteella suoritettavasta vientikustannusmaksusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yleistä

Maataloustuotteiden viennistä aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi on valtiolle suoritettava vuodelta 1991 peltoalan perusteella vientikustannusmaksua sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Tämän lain nojalla suoritettavat vientikustannusmaksut katsotaan osaksi maataloustulolain (736/89) 15 §:ssä tarkoitettua maataloustuottajien osuutta maataloustuotteiden vientikustannuksista. Vientikustannusmaksuja ei oteta maatalouden kustannuksina huomioon maataloustulon kehittämiseksi laadittavassa laskelmassa.

2 §

Maksuvelvollisuus

Maksuvelvollinen on jokainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jolla viljelmän omistajana taikka viljelmän vuokrasopimukseen perustuvan tai muun käyttöoikeuden nojalla on hallinnassaan peltoa. Milloin viljelmää hallitsevat puoliset tai muutoin useat henkilöt yhteisesti, he ovat yhteisvastuullisesti vastuussa maksun suorittamisesta.

Luonnollisena henkilönä pidetään myös sellaista luonnollisten henkilöiden muodostamaa yhtymää tai kuolinpesää, jonka osakkaat yhteisesti hallitsevat viljelmän peltoja. Oikeushenkilönä pidetään avointa yhtiötä, komman-

diitti-yhtiötä, osakeyhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä, säätiötä, kuntaa, kuntainliittoa, seurakuntaa ja seurakuntayhtymää.

Vientikustannusmaksu määrätään viljelmäkohtaisesti.

3 §

Viljelmän määritelmä

Viljelmällä tarkoitetaan tässä laissa yhden tai useamman tilan, tilanosan tai alueen muodostamaa peltoa käsittävää maatilataloudellista yksikköä, jota viljellään ja hallitaan yhtenä kokonaisuutena.

4 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän lain säännöksiä ei sovelleta viljelmään:

1) jonka peltopinta-ala on alle kolme hehtaaria;

2) josta on voimassa maataloustuotannon ohjaamisesta annetun lain 4 §:n mukainen tuotannonmuutosopimus, maataloustuotannon ohjaamisesta ja tasapainottamisesta annetun lain (81/83) mukainen maataloustuotannon vähentämissopimus, maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain (1261/89) 9 §:ssä tarkoitettu sopimus peltokasvien viljelystä luopumisesta, ei kuitenkaan kesannoimissopimus, taikka jota koskee luopumiseläkelain 6 §:n 2

momentin 3 kohdassa tarkoitettu maataloustuotannosta luopumissitoumus; tai

3) josta on voimassa maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain 12 §:ssä tarkoitettu sopimus luonnonmukaisen maataloustuotannon harjoittamisesta.

5 §

Maksuvelvollisuuden perusteena oleva pelto

Maksuvelvollisuuden perusteena on viljelmään 30 päivänä kesäkuuta 1991 kuuluva metsittämätön peltoala. Sen suuruutta laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon:

1) vuonna 1989 ja sen jälkeen yhtäjaksoisesti viljelemättömänä ollutta ja vuonna 1991 edelleen viljelemättömänä olevaa peltoalaa; tai

2) hedelmän- ja marjanviljelyssä taikka taimitarhatuotannossa olevaa peltoalaa.

6 §

Maksun suuruus

Vientikustannusmaksua on suoritettava 1 000 markkaa maksuvelvollisuuden perusteena olevan peltoalan hehtaaria kohti. Oikeushenkilön on suoritettava vientikustannusmaksua kuitenkin 2 000 markkaa maksuvelvollisuuden perusteena olevan peltoalan hehtaaria kohti. Vientikustannusmaksu määrätään kultaikin täydeltä hehtaarin kymmenesosalta.

7 §

Maksusta vapautuminen

Vientikustannusmaksua ei ole suoritettava, jos 2 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen kesannoit vuoden 1991 kasvukauden ajan peltoa määrän, joka on vähintään 15 prosenttia 5 §:n mukaan lasketusta peltoalasta. Maksuvelvollisen oikeushenkilön maksusta vapautumisen edellytyksenä on kuitenkin, että se kesannoit 5 §:n mukaan lasketusta peltoalasta vähintään 30 prosenttia.

Kesannoitavan pellon tulee olla vuonna 1990 viljeltyä tai kesantona hoidettua. Siltä osin kuin maksuvelvollisella ei ole hallinnassaan tällaista peltoa, voidaan kesannoida muutakin peltoa.

Kesannoiduksi katsotaan aina pelto, josta maksetaan maataloustuotannon tasapainottamisesta annetun lain perusteella kesannoimis-palkkiota. Kesannoitisiin rinnastetaan myös

mainitun lain mukaan vuonna 1990 tai 1991 metsitetty pelto.

Vientikustannusmaksua ei ole myöskään suoritettava, jos viljelmään kuuluvasta maksuvelvollisuuden perusteena olevasta peltoalasta vuoden 1991 kasvukauden ajan vähintään 90 prosenttia on nurmella tai jos tällainen peltoala on alle kolme hehtaaria.

8 §

Poikkeus

Milloin kysymys on luonnollisten henkilöiden muodostamasta avoimesta yhtiöstä, kommandiittiyhtiöstä, osakeyhtiöstä tai osuuskunnasta, jonka pääasiallinen tarkoitus on maatalouden harjoittaminen, taikka maatalousoppilaitoksesta tai muusta yleishyödyllistä toimintaa harjoittavasta laitoksesta, maatilahallitus voi hakemuksesta päättää, että siihen sovelletaan mitä edellä luonnollisen henkilön osalta vientikustannusmaksun suuruudesta tai maksusta vapautumisesta on säädetty. Hakemus on tehtävä maatilahallituksen määräämään ajankohtaan mennessä.

9 §

Vientikustannusmaksun määrääminen

Vientikustannusmaksun määräämisestä, maksuunpanosta ja kannosta huolehtii kunnan maatalouslautakunta.

Maksua ei määrätä, jos maksuvelvollinen on 7 §:n nojalla vapautunut maksun suorittamisesta.

Jos kesannoitinta on ilmeisen erehdyksen johdosta toteutettu vain osittain, maaseutupiiri voi kohtuussyistä päättää, ettei vientikustannusmaksua ole suoritettava tai että sen määrää alennetaan.

10 §

Ilmoitusvelvollisuus

Vientikustannusmaksun määräämistä varten maksuvelvollisen on annettava maatilahallituksen määräämään ajankohtaan mennessä kunnan maatalouslautakunnalle maatilahallituksen vahvistamalla lomakkeella ja määräämällä tavalla ilmoitus, josta käy selville viljelmään kuuluvat 5 §:ssä tarkoitettut peltoalat ja muut maksun määräämiseksi tarvittavat tiedot. Jos maksuvelvollinen haluaa vapautua maksun suorittamisesta, hänen tulee lisäksi ilmoittaa

vuonna 1991 kesannoitava peltoala ja sen sijainti sekä muut maksusta vapautumiseksi tarvittavat tiedot.

Ilmoitus on annettava sen kunnan maatalouslautakunnalle, jonka alueella viljelmän talouskeskus tai, jos sellaista ei ole, pääosa viljelmään kuuluvista pelloista sijaitsee.

11 §

Ilmoituksen tarkastaminen

Maatalouslautakunnan tulee 10 §:n 1 momentissa tarkoitetun määräajan päätyttyä tarkastaa, ovatko maksuvelvolliset täyttäneet ilmoitusvelvollisuutensa. Maatalouslautakunnan tulee tarkastaa myös kesannoitavia aloja, jos se lain noudattamisen valvomiseksi on tarpeellista.

12 §

Maksun määrääminen arvion mukaan

Jollei 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta ole kehotuksesta huolimatta annettu tai sitä ei voida korjattunakaan hyväksyä vientikustannusmaksun määräämisen perustaksi eikä maksuvelvollinen ole 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla vapautunut maksusta, maatalouslautakunnan on määrättävä maksu arvion mukaan.

13 §

Vientikustannusmaksun korottaminen

Maatalouslautakunnan on määrättävä vientikustannusmaksua korotettavaksi enintään 50 prosentilla, jos maksuvelvollinen on ilman pätevää syytä laiminlyönyt 10 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen antamisen määräajassa tai antanut sen olennaisesti vaillinaisena eikä ole 7 §:ssä tarkoitettulla tavalla vapautunut maksun suorittamisesta. Jos hän on kehotuksen todistettavasti saatuaankin ilman hyväksyttävää estettä jättänyt ilmoituksen kokonaan tai osaksi antamatta taikka, jos maksuvelvollinen on tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta antanut olennaisesti väärän ilmoituksen, on maksu määrättävä korotettavaksi enintään kaksinkertaiseksi.

14 §

Maksulippu

Vientikustannusmaksun määräämistä koske-

van päätöksen perusteella on maksuvelvolliselle kirjoitettava maksulippu.

Päätös ja maksulippu on toimitettava maksuvelvolliselle tiedoksi siinä järjestyksessä kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/66) on erityistiedoksiannosta säädetty. Päätös ja maksulippu voidaan kuitenkin toimittaa maksuvelvolliselle postin välityksellä myös kirjatussa kirjeessä.

Vientikustannusmaksu on suoritettava maaseutupiirin postisiirtotilille.

15 §

Vientikustannusmaksun suorittamisen laiminlyönti

Maatalouslautakunnan maksuunpaneman vientikustannusmaksun laiminlyöntiin sovelletaan, mitä veronmaksun laiminlyömisestä aiheutuvista seuraamuksista on säädetty.

Suorittamatta jääneen vientikustannusmaksun perimisessä on soveltuvin osin noudatettava, mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annetussa laissa (367/61) on säädetty.

16 §

Maksunlykkäys

Erityisen painavista syistä maatilahallitus voi hakemuksesta myöntää lykkäystä vientikustannusmaksun suorittamisesta enintään yhdeksi vuodeksi. Lykkäyksen edellytyksenä on, että maksun suorittamisesta annetaan hyväksyttävä vakuus. Maksulle, jonka suorittamisesta myönnetään lykkäystä, peritään lykkäysajalta vuotuista korkoa 10 prosenttia.

17 §

Muutoksenhaku

Maaseutupiirin ja maatalouslautakunnan tässä laissa tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maatalouslautakunnan päätöksestä maaseutupiiriin, maaseutupiirin päätöksestä maatilahallitukseen ja maatilahallituksen päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty. Valituskirja voidaan toimittaa myös sille viranomaiselle, jonka päätökseen muutosta haetaan, ja sen on lähetettävä valituskirja sekä asiassa

kertyneet asiakirjat ja lausuntonsa valituksesta muutoksenhakuviranomaiselle.

Vientikustannusmaksu on suoritettava valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Jos maksu on valitusviranomaisen päätöksellä poistettu tai sitä on alennettu, maaseutupiirin on palautettava liikaa suoritettu määrä hakemuksetta asianomaiselle.

Maksuunpanon muutoksen johdosta palautettavalle määrälle suoritetaan korkoa sen mukaan kuin veronkantoasetuksella (903/78) on veronpalautuksen korosta säädetty.

18 §

Valvonta

Maaseutupiirien ja kuntien maatalouslautakuntien tehtävänä on valvoa tämän lain noudattamista. Veroviranomaiset ovat velvolliset avustamaan mainittuja viranomaisia ja maatilahallitusta tämän lain täytäntöönpanossa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten edustajilla on oikeus tarkastaa viljelmää ja niiden peltoja. Viljelmien omistajien ja haltijoiden on vaadittaessa annettava mainituille viranomaisille ne tiedot, jotka ovat tarpeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnassa.

Edellä 1 momentissa mainitun viranomaisen kehotuksesta jokaisen on annettava tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa varten sellaisia tietoja, jotka ilmenevät hänen hallussaan olevista asiakirjoista. Tietojenantovelvollisuus ei kuitenkaan koske sellaista asiaa, josta hänellä lain mukaan on oikeus kieltäytyä todistamasta muutoin kuin sillä perusteella, että liike- tai ammattisalaisuus tulisi ilmaista.

19 §

Salassapitovelvollisuus

Henkilö, joka on tässä laissa säädettyä tehtävää suorittaessaan saanut tietoja yksityisen taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta, ei saa niitä paljastaa, ellei se, jonka hyväksi vaitiovelvollisuus on säädetty, tähän suostu.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei estä tietojen antamista:

1) syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen selvittämistä varten;

2) asianomaisen viranomaisen päätöksestä tehtyä muutoksenhakua tutkivalle viranomaiselle; ja

3) muulle laissa sellaisten tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle.

20 §

Virka-apu

Ulosotonhaltija ja poliisi ovat velvollisia antamaan virka-apua tässä laissa tarkoitetuissa asioissa.

21 §

Maksuvelvollisuuden kiertäminen

Jos maksuvelvollisuuden kiertämiseksi jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, vientikustannusmaksua määrättäessä on menettävä niin kuin asiassa olisi käytetty oikeata muotoa.

22 §

Leimaverovapaus

Tämän lain nojalla annetuista päätöksistä ei peritä leimaveroa.

23 §

Tarkeimmat säännökset

Tarkeimmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella. Maatilahallitus antaa kuitenkin tarkeimmat määräykset tässä laissa tarkoitettua viljelmää ja kesannoimisesta sekä vientikustannusmaksun määräämisestä, maksuunpanosta ja kannosta.

Maatilahallituksen antamat määräykset samoin kuin 8 ja 10 §:ssä tarkoitettut maatilahallituksen päätökset on julkaistava Suomen säädöskokoelmassa.

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 _____ ja on voimassa vuoden 1991 lop-
puun.

Ennen tämän lain täytäntöönpanoa voidaan
ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin
toimenpiteisiin.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1990

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Toivo T. Pohjala*

